

Sprawa C-25/07

Alicja Sosnowska

przeciwko

Dyrektorowi Izby Skarbowej we Wrocławiu, Ośrodek Zamiejscowy w Wałbrzychu

(wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez

Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu)

Podatek VAT – Dyrektywy 67/227/EWG i 77/388/EWG – Przepisy krajowe określające tryby zwrotu nadwyżki podatku VAT – Zasady neutralności podatkowej i proporcjonalności – Specjalne środki stanowiące odstępstwo

Streszczenie wyroku

Postanowienia podatkowe – Harmonizacja ustawodawstw – Podatki obrotowe – Wspólny system podatku od wartości dodanej – Odliczenie podatku naliczonego

(dyrektywa Rady 77/388, art. 18 ust. 4)

Artykuł 18 ust. 4 szóstej dyrektywy 77/388 w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych oraz zasada proporcjonalności sprzeciwiają się uregulowaniu krajowemu, które – celem umożliwienia kontroli niezabudowanych dla zapobiegania unikaniu opodatkowania i oszustwom podatkowym – wyduża z 60 do 180 dni, licząc od dnia złożenia przez podatnika deklaracji na podatek od wartości dodanej, termin, którym dysponuje krajowy organ podatkowy celem dokonania zwrotu nadwyżki podatku od wartości dodanej danej kategorii podatników, chyba że wniosą oni kaucję w wysokiej kwocie.

Przepisy krajowe określające tryb zwrotu nadwyżki podatku od wartości dodanej bardziej uciążliwe dla danej kategorii podatników z uwagi na ryzyko ewentualnego oszustwa, bez umożliwienia podatnikowi wykazania braku oszustwa lub unikania opodatkowania celem skorzystania z mniej dolegliwych warunków zwrotu, nie są instrumentem proporcjonalnym do celu zwalczania oszustw i unikania opodatkowania oraz naruszają w nadmiernym stopniu cele i zasady szóstej dyrektywy.

Podobnie przepisy takie nie wydają się zgodne z warunkiem, zgodnie z którym zwrot nadwyżki podatku winien nastąpić w rozsądnym terminie. W istocie 180-dniowy termin zwrotu przewidziany dla kategorii nowych podatników, czyli podatników, którzy rozpoczęli wykonywanie czynności, w okresie krótszym niż 12 miesięcy jest, po pierwsze, sześć razy dłuższy niż jednomiesięczny okres objęty deklaracją na podatek, i po drugie, trzy razy dłuższy niż termin stosowany do innych podatników, a przy tym nie wykazano potrzeby wprowadzenia w celu zwalczania oszustw i unikania opodatkowania tak znacznej różnicy traktowania.

Przewidziana dla nowych podatników możliwość złożenia kaucji celem skorzystania ze zwykłego, 60-dniowego terminu nie podważa poprzedzających rozważań, bowiem kaucja ta nie jest proporcjonalna ani do podlegającej zwrotowi kwoty nadwyżki podatku, ani do ekonomicznego znaczenia podatnika. W szczególności złożenie takiej kaucji może powodować znaczne ryzyko finansowe dla przedsiębiorstw, które dopiero rozpoczynają działalność i mogą w związku z tym nie

dysponowa? znacznymi zasobami. W rzeczywisto?ci obowi?zek z?o?enia tej kaucji celem skorzystania ze zwyk?ego terminu skutkuje tylko zast?pieniem ci??aru finansowego wynikaj?cego z zablokowania na okres 180 dni kwoty nadwy?ki podatku od warto?ci dodanej ci??arem wynikaj?cym z zablokowania kwoty kaucji.

(por. pkt 24, 26, 27, 29–33; pkt 1 sentencji)

WYROK TRYBUNA?U (pierwsza izba)

z dnia 10 lipca 2008 r.(*)

Podatek VAT – Dyrektywy 67/227/EWG i 77/388/EWG – Przepisy krajowe okre?laj?ce tryby zwrotu nadwy?ki podatku VAT – Zasady neutralno?ci podatkowej i proporcjonalno?ci – Specjalne ?rodki stanowi?ce odst?pstwo

W sprawie C?25/07

maj?cej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, z?o?ony przez Wojewódzki S?d Administracyjny we Wroc?awiu postanowieniem z dnia 11 grudnia 2006 r., które wp?yn??o do Trybuna?u w dniu 25 stycznia 2007 r., w post?powaniu:

Alicja Sosnowska

przeciwko

Dyrektorowi Izby Skarbowej we Wroc?awiu, O?rodek Zamiejscowy w Wa?brzychu,

TRYBUNA? (pierwsza izba),

w sk?adzie: P. Jann, prezes izby, A. Tizzano (sprawozdawca), A. Borg Barthet, M. Ileši? i E. Levits, s?dziovie,

rzecznik generalny: J. Mazák,

sekretarz: B. Fülöp, administrator,

uwzgl?dniaj?c procedur? pisemn? i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 22 listopada 2007 r.,

rozwa?ywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu A. Sosnowskiej przez M. Sworobowicza, doradc? podatkowego,
- w imieniu rz?du polskiego przez E. O?nieck??Tameck?, H. Majszczyka oraz przez M. Jarosza, dzia?aj?cych w charakterze pe?nomocników,

– w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez K. Herrmann oraz D. Triantafyllou, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 26 lutego 2008 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy, po pierwsze, wykładni art. 5 akapit trzeci WE w związku z art. 2 pierwszej dyrektywy Rady 67/227/EWG z dnia 11 kwietnia 1967 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich dotyczących podatków obrotowych (Dz.U. 71, s. 1301), zmienionej szóstą dyrektywą Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku (Dz.U. L 145, s. 1, zwanej dalej „pierwszą dyrektywą”) oraz art. 18 ust. 4 szóstej dyrektywy 77/388, zmienionej dyrektywą Rady 2005/92/WE z dnia 12 grudnia 2005 r. (Dz.U. L 345, s. 19, zwanej dalej „szóstą dyrektywą”). Wniosek ten dotyczy, po drugie, wykładni art. 27 ust. 1 szóstej dyrektywy.

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między A. Sosnowską (zwaną dalej „skarżącą”) a Dyrektorem Izby Skarbowej we Wrocławiu Odrędek Zamiejskowy w Wałbrzychu (zwanym dalej „Dyrektorem”) w przedmiocie wniosku o zwrot nadpłaconego podatku od wartości dodanej (zwanego dalej „podatkiem VAT”) zapłaconego przez skarżącą.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

3 Artykuł 2 pierwszej dyrektywy stanowi:

„Zasada wspólnego systemu podatku od towarów i usług obejmuje zastosowanie do towarów i usług ogólnego podatku konsumpcyjnego dokonanie proporcjonalnego do ceny towarów i usług, niezależnie od ilości transakcji, jakie mają miejsce w procesie produkcji i dystrybucji przed etapem, na którym podatek jest pobierany.

Każda transakcja będzie podlegała podatkowi od towarów i usług obliczonemu od ceny towarów lub usług według stawki, jaka ma zastosowanie do takich towarów i usług, po odjęciu kwoty podatku od towarów i usług poniesionego bezpośrednio w składnikach kosztów.

Wspólny system podatku od towarów i usług stosuje się aż do etapu sprzedaży detalicznej, zgodnie z tym etapem”.

4 Artykuł 18 ust. 2 akapit pierwszy szóstej dyrektywy stanowi:

„Podatnik zastosuje odliczenie od podatku poprzez odjęcie od całkowitej kwoty należnego podatku od wartości dodanej za dany okres rozliczeniowy całkowitej kwoty podatku w stosunku, do którego w tym samym okresie zaistniało prawo do odliczenia i może być wykonane na podstawie przepisów ust. 1.

[...]”.

5 Zgodnie z art. 18 ust. 4 akapit pierwszy szóstej dyrektywy:

„W przypadkach, gdy za określony okres rozliczeniowy kwota dozwolonych odliczeń przekracza kwotę należnego podatku, państwa członkowskie mogą albo zwrócić nadpłatę, albo przenieść nadpłatę na następny okres rozliczeniowy w oparciu o ustalone przez nie warunki”.

6 Zgodnie z art. 27 ust. 1 szóstej dyrektywy:

„Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji, może upoważnić każde z państw członkowskich do wprowadzenia specjalnych środków stanowiących odstępstwo od stosowania przepisów niniejszej dyrektywy, w celu uproszczenia procedury poboru podatków oraz zapobieżenia niektórym rodzajom oszustw podatkowych lub omijania opodatkowania. Środki podjęte w celu uproszczenia procedury poboru podatków, z wyjątkiem nieznacznego zakresu, nie mogą wpływać na ogólną kwotę dochodu podatkowego państwa członkowskiego osiągniętego w końcowym etapie konsumpcji”.

Prawo krajowe

7 Artykuł 87 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. nr 54, poz. 535, zwanej dalej „ustawą VAT”) stanowi:

„1. W przypadku gdy kwota podatku naliczonego [...] jest w okresie rozliczeniowym wyższa od kwoty podatku należnego, podatnik ma prawo do obniżenia o tę różnicę kwoty podatku należnego za następne okresy lub do zwrotu różnicy na rachunek bankowy.

2. [...] zwrot różnicy podatku następuje [...] w terminie 60 dni od dnia zakończenia rozliczenia przez podatnika. Jeżeli zasadność zwrotu wymaga dodatkowego sprawdzenia, naczelnik urzędu skarbowego może przedłużyć ten termin do czasu zakończenia postępowania wyjaśniającego. [...]”.

8 Artykuł 97 ustawy VAT stanowi:

„1. Podatnicy, o których mowa w art. 15, podlegający obowiązkowi zarejestrowania jako podatnicy VAT czynni, są obowiązani przed dniem dokonania pierwszej wewnętrznotowej dostawy lub pierwszego wewnętrznotowego nabycia zawiadomić naczelnika urzędu skarbowego w zgłoszeniu rejestracyjnym, o którym mowa w art. 96, o zamiarze rozpoczęcia wykonywania tych czynności.

[...]

5. W przypadku podatników rozpoczynających wykonywanie czynności, o których mowa w art. 5, oraz podatników, którzy rozpoczęli wykonywanie tych czynności, w okresie krótszym niż 12 miesięcy przed zakończeniem zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, i którzy zostali zarejestrowani jako podatnicy VAT UE [zwani dalej »nowymi podatnikami«], termin zwrotu różnicy podatku, o którym mowa w art. 87 ust. 2 [...], wydłuża się do 180 dni. [...]

6. W stosunku do podatników, o których mowa w ust. 5, zasady i terminy zwrotu określone w art. 87 ust. 2–6 stosuje się począwszy od rozliczenia za okres rozliczeniowy następujący po upływie 12 miesięcy lub po upływie 4 kwartałów, za które podatnik składa deklaracje podatkowe, oraz rozlicza się terminowo z podatków stanowiących dochód budżetu państwa, w tym również jako płatnik podatku dochodowego od osób fizycznych.

7. Przepisu ust. 5 nie stosuje się, jeżeli podatnik zakończy w urzędzie skarbowym kaucję

gwarancyjny, zabezpieczenie majątkowe lub gwarancje bankowe na kwotę 250 000 zł, zwane dalej »kaucją«.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

9 W deklaracji na podatek VAT za styczeń 2006 r. skarżąca wykazała nadwyżkę podatku VAT w kwocie 44 782 PLN. Działając w oparciu o art. 18 ust. 4 szóstej dyrektywy, wniosła do Naczelnika Urzędu Skarbowego w Żwidnicy o zwrot tej nadwyżki w ciągu 60 dni od dnia złożenia deklaracji.

10 Opierając się na art. 87 ust. 1 i 2 oraz art. 97 ust. 5 i 7 ustawy VAT, Naczelnik Urzędu Skarbowego w Żwidnicy oddalił wniosek. W istocie zdaniem tego organu skarżąca nie mogła uzyskać zwrotu nadwyżki podatku VAT w terminie 60 dni, bowiem nie spełniła warunków ustalonych w tej ustawie celem uzyskania wcześniejszego zwrotu, jako że rozpoczęła działalność mniej niż 12 miesięcy wcześniej i nie złożyła organowi podatkowemu „kaucji” w rozumieniu art. 97 ust. 7.

11 Skarżąca wniosła odwołanie od tej decyzji do Dyrektora, który utrzymał w mocy decyzję odmowną.

12 Nieusatysfakcjonowana tym stanowiskiem skarżąca wniosła następnie skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu, który powziwszy wątpliwości co do zgodności z prawem wspólnotowym spornych przepisów krajowych, zawiesił postępowanie i zwrócił się do Trybunału z następującymi dwoma pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 5 akapit trzeci WE w związku z art. 2 [pierwszej dyrektywy] i art. 18 ust. 4 [szóstej dyrektywy] daje państwu członkowskiemu prawo wprowadzenia do krajowego unormowania [podatku VAT] rozwiazań określonych w art. 97 ust. 5 i 7 [ustawy VAT]?

2) Czy do przewidzianych w art. 27 ust. 1 [szóstej dyrektywy] środków specjalnych mających na celu zapobieganie pewnym rodzajom uchylania się lub unikania opodatkowania zaliczają się rozwiązania określone w art. 97 ust. 5 i 7 [ustawy VAT]?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

13 Pytaniem pierwszym sąd krajowy zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 18 ust. 4 szóstej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on uregulowaniu krajowemu, takiemu jak to sporne w sprawie przed sądem krajowym, które – celem umożliwienia kontroli niezbędných dla zapobiegania unikaniu opodatkowania i oszustwom podatkowym – wyduża z 60 do 180 dni, licząc od dnia złożenia przez podatnika deklaracji na podatek VAT, termin, którym dysponuje krajowy organ podatkowy celem dokonania zwrotu nadwyżki podatku VAT danej kategorii podatników, chyba że złożą oni kaucję w kwocie 250 000 PLN.

14 W tym zakresie naleŹy przypomnieŹ od razu, Źe zagwarantowane w art. 17 szóstej dyrektywy prawo podatników do odliczenia od podatku VAT, który sŹ zobowiŹzani zapŹaciŹ, podatku VAT, który obciŹŹaŹ towary i usŹugi nabyte na wczeŹniejszym etapie, stanowi zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zasadŹ podstawowŹ wspólnego systemu podatku VAT ustanowionŹ przez przepisy wspólnotowe (zob. w szczególnoŹci podobnie wyroki: z dnia 18 grudnia 1997 r. w sprawach poŹŹczonych CŹ286/94, CŹ340/95, CŹ401/95 i CŹ47/96 Molenheide i in., Rec. s. IŹ7281, pkt 47, oraz z dnia 25 paŹdziernika 2001 r. w sprawie CŹ78/00 Komisja przeciwko WŹochom, Rec. s. IŹ8195, pkt 28).

15 Jak TrybunaŹ juŹ wielokrotnie podkreŹlaŹ, wynika z tego, Źe prawo do odliczenia stanowi integralnŹ czŹŹŹ mechanizmu podatku VAT i co do zasady nie moŹe byŹ ograniczane. W szczególnoŹci prawo to wykonywane jest natychmiastowo w odniesieniu do caŹoŹci podatku naliczonego na poprzednich etapach obrotu (zob. w szczególnoŹci wyroki: z dnia 6 lipca 1995 r. w sprawie CŹ62/93 BP Soupergaz, Rec. s. IŹ1883, pkt 18, z dnia 21 marca 2000 r. w sprawach poŹŹczonych od CŹ110/98 do CŹ147/98 Gabalfrisa i in., Rec. s. IŹ1577, pkt 43, oraz z dnia 18 grudnia 2007 r. w sprawie CŹ368/06 Cedilac, Zb.Orz. s. IŹ12327, pkt 31).

16 NaleŹy ponadto wskazaŹ, Źe jeŹli w danym okresie objŹtym deklaracjŹ kwota podatku podlegajŹcego odliczeniu przewyŹsza kwotŹ podatku naleŹnego i jeŹli podatnik nie moŹe zatem dokonaŹ odliczenia poprzez zaliczenie na podatek naleŹny zgodnie z art. 18 ust. 2 szóstej dyrektywy, ust. 4 tego przepisu przewiduje, Źe paŹstwa czŹonkowskie mogŹ albo zwróciŹ nadwyŹkŹ, albo przenieŹŹ nadpŹatŹ na nastŹpny okres rozliczeniowy w okreŹlonych przez nie trybach.

17 JeŹli chodzi o tŹ ostatniŹ moŹliwoŹŹ, której dotyczy sprawa przed sŹdem krajowym, TrybunaŹ wyjaŹniŹ, Źe o ile paŹstwa czŹonkowskie dysponujŹ pewnym zakresem swobody przy ustalaniu trybów zwrotu nadwyŹki podatku VAT, o tyle tryby te nie mogŹ podwaŹaŹ zasady neutralnoŹci systemu podatku VAT, przenoszŹc na podatnika, w caŹoŹci lub w czŹŹci, ciŹŹar tego podatku. W szczególnoŹci tryby takie powinny umoŹliwiaŹ podatnikowi odzyskanie caŹej wierzytelnoŹci wynikajŹcej z nadwyŹki podatku VAT, co oznacza, Źe zwrot ma byŹ dokonany w rozsŹdnym terminie, w drodze wypŹaty Źrodków pieniŹnych lub w sposób równowaŹny oraz Źe w kaŹdym razie ustalony sposób zwrotu nie moŹe pociŹgaŹ za sobŹ Źadnego ryzyka finansowego dla podatnika (zob. ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko WŹochom, pkt 32–34).

18 Zatem pytanie skierowane przez sŹd krajowy naleŹy zbadaŹ w Źwietle zasad podstawowych wspólnego systemu podatku VAT, przypomnianych w poprzedzajŹcych punktach.

19 Z postanowienia odsyŹajŹcego wynika, Źe przepisy ustawy VAT okreŹlajŹce tryb zwrotu na rzecz podatnika nadwyŹki tego podatku przewidujŹ, Źe celem dokonania tego zwrotu organ podatkowy dysponuje terminem 60 dni, licŹŹc od dnia zŹoŹenia przez podatnika deklaracji na podatek VAT, lecz Źe termin ten zostaje wydŹuŹony do 180 dni – jak to miaŹo miejsce w stosunku do skarŹŹcej w sprawie przed sŹdem krajowym – w przypadku nowych podatników, którzy nie zŹoŹyli „kaucji” w rozumieniu art. 97 ust. 7 tej ustawy.

20 NaleŹy zatem stwierdziŹ, Źe tryb zwrotu nadwyŹki zapŹaconego podatku VAT narzucony nowym podatnikom jest bardziej uciŹŹliwy niŹ ten, któremu podlegajŹ inni podatnicy. MuszŹ oni zatem ponosiŹ, przynajmniej w zakresie kwoty nadwyŹki podatku VAT podlegajŹcej zwrotowi, ciŹŹar finansowy podatku VAT przez wyŹŹtkowo dŹugi okres.

21 Rzeczpospolita Polska wyjaŹnia, Źe to wydŹuŹenie terminu jest uzasadnione okolicznoŹciŹ, iŹ sŹ to nowi podatnicy podatku VAT, których organ podatkowy nie zna i w odniesieniu do których trzeba przeprowadziŹ bardziej powaŹne kontrole celem zapobiegniŹcia wszelkim oszustwom

podatkowym i unikaniu opodatkowania.

22 Należy przypomnieć w tym miejscu, jak już Trybunał miał wielokrotnie okazję stwierdzić, że państwa członkowskie mają uzasadniony interes w podejmowaniu odpowiednich kroków w celu ochrony swych interesów finansowych, a zwalczanie oszustw, unikania opodatkowania i ewentualnych nadużyć jest celem uznanym i wspieranym przez szóstą dyrektywę (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Molenheide i in., pkt 47; wyroki: z dnia 21 lutego 2006 r. w sprawie C-255/02 Halifax i in., Zb.Orz. s. I-1609, pkt 71, oraz z dnia 6 lipca 2006 r. w sprawach połączonych C-439/04 i C-440/04 Kittel i Recolta Recycling, Zb.Orz. s. I-6161, pkt 54).

23 Jednak, jak przypomina rzecznik generalny w pkt 20 opinii, państwa członkowskie muszą zgodnie z zasadą proporcjonalności stosować środki, które umożliwiają im efektywne osiągnięcie takiego celu, jednocześnie w jak najmniejszym stopniu zagrażając celom i zasadom wynikającym z odpowiednich przepisów wspólnotowych, takim jak zasada podstawowa prawa do odliczenia podatku VAT (zob. ww. wyrok w sprawie Molenheide i in., pkt 46 i 47, wyroki: z dnia 27 września 2007 r. w sprawie C-409/04 Teleos i in., Zb.Orz. s. I-7797, pkt 52 i 53, oraz z dnia 21 lutego 2008 r. w sprawie C-271/06 Netto Supermarkt, Zb.Orz. s. I-771, pkt 19 i 20).

24 Z orzecznictwa w tym zakresie wynika, że przepisy krajowe określające tryb zwrotu nadwyżki podatku VAT bardziej uciążliwy dla danej kategorii podatników z uwagi na ryzyko ewentualnego oszustwa, bez umożliwienia podatnikowi wykazania braku oszustwa lub unikania opodatkowania celem skorzystania z mniej dolegliwych warunków zwrotu, nie są instrumentem proporcjonalnym do celu zwalczania oszustw i unikania opodatkowania oraz naruszają w nadmiernym stopniu cele i zasady szóstej dyrektywy (zob. analogicznie w zakresie odliczeń wyrok z dnia 19 września 2000 r. w sprawach połączonych C-177/99 i C-181/99 Ampafrance i Sanofi, Rec. s. I-7013, pkt 62, oraz w zakresie zajęcia tytułem zabezpieczenia, ww. wyrok w sprawie Molenheide i in., pkt 51).

25 Jest tak właśnie, jak stwierdzono w pkt 20 niniejszego wyroku, w przypadku przepisów krajowych spornych w sprawie przed sądem krajowym.

26 Z postanowienia odsyłającego wynika bowiem, że art. 97 ust. 5 i 7 ustawy VAT znajduje zastosowanie do nowych podatników w sposób generalny i prewencyjny, przy czym nie mają oni możliwości wykazania braku ryzyka oszustwa lub unikania opodatkowania.

27 Podobnie sporne przepisy krajowe nie wydają się być zgodne z warunkiem wynikającym z orzecznictwa przypomnianego w pkt 17 niniejszego wyroku, zgodnie z którym zwrot nadwyżki podatku VAT winien nastąpić w rozsądnym terminie. Jak bowiem wyjaśniono w postanowieniu odsyłającym, 180-dniowy termin zwrotu przewidziany dla nowych podatników jest, po pierwsze, sześć razy dłuższy niż jednomiesięczny okres objęty deklaracją VAT, i po drugie, trzy razy dłuższy niż termin stosowany do innych podatników, a przy tym władze polskie nie wskazały okoliczności, które umożliwiłyby wyjaśnienie potrzeby wprowadzenia w celu zwalczania oszustw i unikania opodatkowania tak znacznej różnicy traktowania.

28 Poza tym tak długi termin wydaje się tym bardziej niepotrzebny, że w każdym przypadku organ podatkowy może zgodnie z art. 87 ust. 2 ustawy VAT, jeżeli okaże się to zasadne, sprawdzić w szerszym zakresie zgodność z prawem tego zwrotu i celem uzyskania wyjaśnienia przedłużony 60-dniowy termin, w którym ma nastąpić zwrot.

29 Jeżeli chodzi wreszcie o przewidziany w art. 97 ust. 7 ustawy VAT dla nowych podatników możliwość złożenia kaucji celem skorzystania ze zwykłego, 60-dniowego terminu na uzyskanie zwrotu nadwyżki podatku VAT, to możliwość ta nie podważa poprzedzających rozważań.

30 Jak bowiem s?uszenie podnosi Komisja, kaucja ta nie jest proporcjonalna ani do podlegaj?cej zwrotowi kwoty nadwy?ki podatku VAT, ani do ekonomicznego znaczenia podatnika.

31 W szczeg?lno?ci jako ?e z?o?enie takiej kaucji mo?e powodowa? znaczne ryzyko finansowe dla przedsi?biorstw, które dopiero rozpocz??y dzia?alno?? i mog? w zwi?zku z tym nie dysponowa? znacznymi zasobami, narusza ono wymóg wyra?ony w orzecznictwie, wskazany w pkt 17 niniejszego wyroku.

32 W rzeczywisto?ci obowi?zek z?o?enia tej kaucji celem skorzystania ze zwyk?ego terminu skutkuje tylko zast?pieniem ci??aru finansowego wynikaj?cego z zablokowania na okres 180 dni kwoty nadwy?ki podatku VAT ci??arem wynikaj?cym z zablokowania kwoty kaucji. Tymczasem jest to tym bardziej nieuzasadnione, ?e po pierwsze, ta ostatnia kwota mo?e, podobnie jak w sprawie przed s?dem krajowym, by? wy?sza od danej kwoty nadwy?ki podatku VAT, a po drugie, okres zatrzymania kaucji jest d?u?szy ni? termin zwrotu nadwy?ki podatku VAT przewidziany dla nowych podatników. Zgodnie bowiem z art. 97 ust. 6 ustawy VAT kaucja mo?e zosta? zwolniona dopiero po okresie 12 miesi?cy, pod warunkiem ?e podatnik wywi?za? si? z wszelkich podatków nale?nych wzgl?dem pa?stwa.

33 W tej sytuacji na pytanie pierwsze nale?y udzieli? odpowiedzi, ?e art. 18 ust. 4 szóstej dyrektywy oraz zasada proporcjonalno?ci sprzeciwiaj? si? uregulowaniu krajowemu, takiemu jak to sporne w sprawie przed s?dem krajowym, które – celem umo?liwienia kontroli niezbe?dnych dla zapobiegania unikaniu opodatkowania i oszustw podatkowym – wyd?u?a z 60 do 180 dni, liczc od dnia z?o?enia przez podatnika deklaracji na podatek VAT, termin, którym dysponuje krajowy organ podatkowy celem dokonania zwrotu nadwy?ki podatku VAT danej kategorii podatników, chyba ?e wnio? oni kaucj? w kwocie 250 000 PLN.

W przedmiocie pytania drugiego

34 Pytaniem drugim s?d krajowy zmierza w istocie do ustalenia, czy przepisy art. 97 ust. 5 i 7 ustawy VAT mo?na uzna? za „specjalne ?rodki stanowi?ce odst?pstwo” s?u??ce zapobieganiu niektórym rodzajom oszustw podatkowych lub unikania opodatkowania w rozumieniu art. 27 ust. 1 szóstej dyrektywy.

35 W tym zakresie nale?y przypomnie?, ?e art. 27 ust. 1 szóstej dyrektywy poddaje mo?liwo?? wprowadzenia przez pa?stwo cz?onkowskie takich odst?pstw szczególnej procedurze, która przewiduje w szczeg?lno?ci zgod? Rady stanowi?cej jednomy?lnie.

36 Jak podkre?la rzecznik generalny w pkt 39 opinii i jak s?uszenie podnosi Komisja, z akt sprawy nie wynika, aby zgodnie z tym przepisem Rada zezwoli?a na przepisy sporne w sprawie przed s?dem krajowym jako na specjalne ?rodki stanowi?ce odst?pstwo od szóstej dyrektywy.

37 W tej sytuacji przepisy, takie jak art. 97 ust. 5 i 7 ustawy VAT, nie s? obj?te zakresem zastosowania art. 27 ust. 1.

38 W zwi?zku z tym na pytanie drugie nale?y udzieli? odpowiedzi, ?e przepisy, takie jak te sporne w sprawie przed s?dem krajowym, nie stanowi? „specjalnych ?rodków stanowi?cych odst?pstwo” s?u??cych zapobieganiu niektórym rodzajom oszustw podatkowych lub unikaniu opodatkowania w rozumieniu art. 27 ust. 1 szóstej dyrektywy.

W przedmiocie kosztów

39 Dla stron post?powania przed s?dem krajowym niniejsze post?powanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym s?dem, do niego zatem nale?y

rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 18 ust. 4 szóstej dyrektywy Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku, zmienionej dyrektywą Rady 2005/92/WE z dnia 12 grudnia 2005 r., oraz zasada proporcjonalności sprzeciwiają się uregulowaniu krajowemu, takiemu jak to sporne w sprawie przed sądem krajowym, które – celem umożliwienia kontroli niezbadanych dla zapobiegania unikaniu opodatkowania i oszustwom podatkowym – wyduża z 60 do 180 dni, licząc od dnia złożenia przez podatnika deklaracji na podatek od wartości dodanej, termin, którym dysponuje krajowy organ podatkowy celem dokonania zwrotu nadwyżki podatku od wartości dodanej danej kategorii podatników, chyba że złożą oni kaucję w kwocie 250 000 PLN.**

2) **Przepisy, takie jak te sporne w sprawie przed sądem krajowym, nie stanowią „specjalnych środków stanowiących odstępstwo” służących zapobieganiu niektórym rodzajom oszustw podatkowych lub unikaniu opodatkowania w rozumieniu art. 27 ust. 1 szóstej dyrektywy 77/388, zmienionej dyrektywą 2005/92.**

Podpisy

* Język postępowania: polski.